Hukuk Bölümü Hüküm Uyuşmazlığı Olduğuna Dair 2010/95 E. , 2012/93 K.

- **KANUNEN ÖNGÖRÜLEN KOŞULUN GERÇEKLEŞMESININ ARANACAĞI NEDENIYLE ADLI YARGI KARARININ KALDIRILMASI, HUKUK VE USULE UYGUN BULUNAN İDARİ YARGI KARARININ BENİMSENMESİ SURETIYLE HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GIDERILMESI. 2247 SAYILI KANUNUN 24.MADDESI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 24

"İçtihat Metni"

Hüküm Uyuşmazlığının

Giderilmesini İsteyen:T.C.Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı adına İstanbul Muhakemat Md.lüğü

Vekili : Av. G. V.

Karşı Taraf : … .....İ.D.Tic. San. A.Ş.

Vekili : Av. M. Y.

O L A Y : Davacı şirket (..... Tic. San. A.Ş.), mutemet sıfatıyla bir yatırımcı firmaya ait yatırım teşvik belgesine dayanılarak, Haydarpaşa Giriş Müdürlüğünce tescilli çeşitli gün ve sayılı giriş beyannameleri ile ithal edilen eşyaya ait, katma değer vergilerinin, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 46. maddesinin 6. fıkrası gereğince ertelenmesi için teminat mektupları vermiştir.

İthalatın gerçekleşmesinden sonra, yatırım teşvik belgesinin sahteliğinin ortaya çıkması nedeniyle davacı şirket adına, ertelen gümrük vergi ve resimlerine ilişkin ödeme emirleri düzenlenerek tebliğ edilmiştir.

Anılan ödeme emirlerine karşı davacı şirket tarafından açılan davalarda, İstanbul 2. Vergi Mahkemesinin kararlarıyla ödeme emirlerinin iptaline hükmedilmiş, sözü edilen kararlar temyiz incelenmesinden geçerek kesinleşmiştir.

Buna karşın davalı kurumca, 13.4.1994 günlü, 4270 sayılı yazı ile sözü edilen ödeme emirleri içeriği alacakların 15 gün içinde ödenmesi, aksi halde 6183 sayılı Yasa uyarınca işleme devam olunacağı davacı şirkete bildirilmiştir.

Davacı şirket, 2.5.1994 günlü dilekçesi ile yukarıda değinilen iptal kararlarından söz ederek 13.4.1994 günlü işleme davalı kurum nezdinde itiraz etmiştir.

Davalı kurumun (Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı) 5.8.1994 günlü, 9113 sayılı işlemi ile alacakların derhal ödenmemesi durumunda teminatların irada intikali ile yeterli olmayan kısmının haczen tahsisli yoluna gidileceği belirtilmiştir.

1- Davacı Şirket vekili, teminat mektuplarının irada kaydedileceği yolundaki 5.8.1994 günlü, 9113 sayılı işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İstanbul 2. Vergi Mahkemesi: 19.4.1995 günlü, E:1994/1606; K:1995/1053 sayı ile, olayda davacı şirketin mutemet sıfatıyla ithalatını gerçekleştirdiği eşyayı ithalatçı firmaya teslim ettikten ve bu yolla aralarındaki mutemetlik sözleşmesinin gereğini yerine getirdikten sonra yatırımcı firmanın aldığı teşvik belgesinin ve çeki, listelerinin sahteliğinin ortaya çıktığının ve söz konusu belgelerin düzenlenmesinde mutemet firma temsilcilerinin bir kusuru olmadığının Üsküdar Savcılığının 5.12.1988 gün ve Hz.1988/10314 sayılı takipsizlik kararından anlaşıldığı; bu durumda, çeşitli beyannameler kapsamı eşyanın vergiden muaf olarak ithaline dayanak oluşturan teşvik belgesi ile çeki, listelerinin sahteliği konusunda mutemet firmaya kusur yüklenemeyeceğinden ve ödevli şirket adına düzenlenen ödeme emirleri Mahkemece iptal edildiğinden, davacı şirketin ithal edilen eşya için tahakkuk ettirilen gümrük vergisi ile diğer vergi ve resimler, fon ve hazine hissesine karşılık olarak verdiği teminat mektuplarının nakte çevrileceğine ilişkin 5.8.1994 günlü işlemin yasal dayanağının bulunmadığı gerekçesiyle davanın kabulüne, 5.8.1994 günlü, 9113 sayılı işlemin iptaline karar vermiş, bu karar davalı kurumca temyiz edilmiştir.

Danıştay Yedinci Dairesi: 26.12.1996 günlü, E:1995/5187, K:1996/5299 sayı ile, aynen;

"Dosyanın incelenmesinden, davanın, yatırım teşvik belgesi kapsamında ithal edilen eşyaya ait katma değer vergisinin 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 46'ncı maddesinin 6'ncı fıkrası hükmü gereğince ertelenmesi için mutemet firma sıfatıyla yükümlü tarafından verilen banka teminat mektuplarının iadesi isteminin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun olay tarihinde yürürlükte olan 46'ncı maddesinin 6 numaralı fıkrasında, "Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından verilen teşvik belgesinde gösterilen yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gereken katma değer vergisi, bu verginin fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenir. Bu ertelemede 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun süre ve tecil faizi ile ilgili hükümleri uygulanmaz. Şu kadar ki yatırımın teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde ertelenen vergi tahakkuk ettiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48. maddesine göre tespit olunan ilgili yıllar için geçerli tecil faizleri % 50 zamlı uygulanmak suretiyle tahsil edilir. Erteleme süresince zamanaşımı işlemez." denilmiş, 31.12.1984 gün ve 18622 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 9 seri nolu Katma Değer Vergisi Genel Tebliğinin Devlet Planlama Teşkilatı müsteşarlığı tarafından verilen Teşvik Belgelerine bağlanan yatırımlarda kullanılacak yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gereken katma değer vergisine ilişkin işlemleri düzenleyen (a) bendinde; Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından verilen Teşvik Belgelerinde kayıtlı yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gereken katma değer vergisi, 3065 sayılı Kanunun ilgili hükümleri gereğince gümrük idareleri tarafından tarh ve tahakkuk ettirilerek, bu verginin indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar erteleneceği, (b) bendinde; 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48. maddesinde; amme borcunun vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut haczolunmuş malların paraya çevrilmesi amme borçlusunu çok zor duruma düşürecekse, borçlu tarafından yazı ile istenilmiş ve teminat gösterilmiş olmak şartıyla, alacaklı amme idaresince veya yetkili kılacağı makamlarca amme alacağının iki yılı geçmemek üzere ve faiz alınarak tecil olunabileceği, Teşvik Belgesine bağlı yatırımlarda kullanılacak yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gereken katma değer vergisinin ertelenebilmesi için, bu yatırım mallarını ithal edecek yatırımcının, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından verilen teşvik belgesi ile ithal edilecek yatırım mallarını gösteren çeki listesinin birer örneğinin gümrük idaresine ibrazının yeterli olacağı, bu durumda 6183 sayılı Kanunun yukarıda yazılı 48. maddesinde belirtilen sürenin dikkate alınmayacağı ve ertelenen katma değer vergisine tecil faizi uygulanmayacağı, ancak, aynı madde hükmüne göre ithal edilen yatırım malları dolayısıyla ertelenen katma değer vergisi miktarı kadar teminat alınacağı, (c) bendinde; mükelleflerce, yatırımın gerçekleştiği tarihten sonra mal teslimleri ve hizmet ifaları dolayısıyla vergi dairesine beyan edilip ödenen katma değer

vergisi toplamı yatırım mallarının ithalinde ertelenen katma değer vergisi toplamına ulaştığında, söz konusu tecil tutarında katma değer vergisi ödendiğine dair vergi dairesinden alınacak bir yazının ilgili gümrük idaresine ibraz edileceği ve gümrük idaresince de daha önce yatırım mallarının ithalinde ertelenen katma değer vergisinin terkip edileceği, terkin edilen vergi ödenmediği için hiçbir şekilde indirim konusu yapılmayacağı ve gider kaydedilemeyeceği, (d) bendinde de, yatırımın teşvik belgelerinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde, gümrük idarelerince, ertelenen verginin tahakkuk ettirildiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48. maddesine göre ilgili yıllar için geçerli olan tecil faizleri % 50 zamlı uygulanmak suretiyle tahsil edileceği, erteleme süresince zamanaşımının işlemeyeceği açıklanmış bulunmaktadır.

Yine 22.11.1986 gün ve 19289 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 24 seri nolu Katma Değer Vergisi Genel Tebliğinin "Mutemet Eliyle İthalat" başlıklı (F) bölümünün beşinci paragrafında, ithalatın mutemet eliyle yapılması halinde, gümrük giriş beyannamesi adına tescil edilen mutemet firmanın veya bu firmayı mutemet tayin eden firmanın mutemet firma lehine teminat vermesinin mümkün bulunduğu, söz konusu teminatın yatırımının gerçekleştirilmesinden sonra ithalatçı firmanın vergiye tabi işlemleri dolayısıyla vergi dairesine beyan edip ödediği katma değer vergisi tutarının ithalat sırasında ertelenen vergi miktarına ulaşması sonucu, ilgili vergi dairesinden alınacak yazının gümrük idaresine ibrazı ile çözülebileceği belirtilmiştir.

Olayda, mutemet ..... Ticaret Sanayi A.Ş. tarafından çeşitli yatırımcı firmalara ait yatırım teşvik belgeleri kapsamında yapılan ithalatlar nedeniyle ödenmesi gereken katma değer vergileri tahakkuk ettirildikten sonra bu verginin fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelendiği ve ertelenen katma değer vergisi tutarı kadar banka teminat mektuplarının yükümlü mutemet firmadan alındığı anlaşılmaktadır.

Yatırım malları dolayısıyla tahakkuk ettirilen katma değer vergisinin, bu verginin fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenebilmesi teminatın verilmesi şartına bağlandığı cihetle ister mutemet firma, isterse yatırımcı firma tarafından verilmiş olsun verginin ancak teminat karşılığı ertelenmesi mümkündür.

Teminatın çözülebilmesi bakımından kanunen yerine getirilmesi gereken koşul ise, yatırımcı firmanın vergiye tabi işlemleri nedeniyle vergi dairesine ödediği katma değer vergisi toplamının, ertelenen vergi miktarına ulaşması olduğuna göre, bu halde de teminatı verenin mutemet veya yatırımcı firma olduğuna bakılmaksızın kanunen öngörülen koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin aranması gerekir.

Teminatın çözülmesine yönelik davada belirtilen hususlar üzerinde durulmak suretiyle bir sonucu varılması zorunlu iken, yazılı gerekçe ile verilen vergi mahkemesi kararında isabet görülmemiştir.."

Gerekçesiyle temyiz istemi kabul edilerek Vergi Mahkemesi kararı bozulmuştur,

İSTANBUL 2. VERGİ MAHKEMESİ: 18.5.1998 günlü, E: 1998/261; K:1998/663 sayı ile, bozma kararına uyularak yeniden yapılan yargılamada, 5.3.1998 ve 13.4.1998 günlü, 1998/260-261 sayılı ara kararı ile davalı kurumdan yatırımcı firmanın vergiye tabi işlemleri nedeniyle vergi dairesine ödediği KDV toplamının ertelenen vergi miktarına ulaşıp ulaşmadığının, ilgili belgelerin gümrük idaresine ibraz edilip edilmediğinin, edilmiş ise örneklerinin ve yatırımcı firma unvanının bildirilmesinin istendiği, davalı yönetimin ara kararına verdiği yanıttan, davacı şirketin mutemet firma olarak Haydarpaşa Giriş Gümrük Müdürlüğünde işlem gören ve sahteliği saptanan yatırım teşvik belgelerinden kaynaklanan KDV ertelenmesiyle ilgili olarak erteleme tarihinden sonra gerek anılan firmalar ve gerekse yatırımcı firmalar tarafından KDV toplamının ertelenen vergi miktarına ulaştığını belgeleyecek ilgili vergi dairesinden herhangi bir belge ibraz edilmediğinin dosyanın incelenmesinden anlaşıldığı, söz konusu yatırım teşvik belgelerinin adlarına düzenlendiği firmaların teşvik sayı ve tarihleri ile FOB değer ve miktarlarını da içerir biçimde ilişik listede belirtildiğinin görüldüğü, bu durumda teminatın çözülebilmesi için yasal olarak yerine getirilmesi gereken koşullar gerçekleşmediğinden mutemet firma tarafından verilen teminat mektuplarının geri verilmesine olanak bulunmadığı gerekçesiyle DAVANIN REDDİNE 5.8.1994 günlü, 9113 sayılı işlemin ONANMASINA hükmetmiş; bu karar DANIŞTAY YEDİNCİ DAİRESİ'nin 12.5.1999 günlü, E:1998/2638; K:1999/1987 sayılı kararıyla ONANMIŞ, aynı Dairenin 9.10.2000 gün ve E:2009/2733, K:2009/2660 sayılı kararıyla kararın düzeltilmesi istemi reddedilmek suretiyle kesinleşmiştir.

2-..... Tic. San. A.Ş. vekili mutemet sıfatıyla gerçekleştirdiği ithalat için verdiği teminat mektuplarının iadesine karar verilmesi istemiyle 18.8.1994 tarihinde Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığına karşı adli yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL ASLİYE 7. TİCARET MAHKEMESİ: 19.12.1995 günlü, E: 1994/1155, K:1995/1461 sayı ile davacının mutemet firma olarak vergiden muaf eşyanın ithaline dayanak oluşturan teşvik belgeleri ile çeki, listelerinin sahteliğinden dolayı mutemet firmaya bir kusur yüklenemeyeceğine göre belgelerin sahteliğinin mahkemece araştırılmasının esasa etkisinin bulunamayacağı ve ödeme emirlerinin de Vergi Mahkemesinin kesinleşen ilamları ile iptal edildiği, varsa vergi alacağının ithalatçı firmadan tahsilinin gerekeceği, bu nedenle davalı yönetim yönünden davanın kabulü gerektiği, diğer davalılar olan Yapı ve Kredi Bankası ile Egebank'ın davalı yönetime davacı lehine teminat mektubu verdiklerinden davanın bunlara yöneltilmesinin olanaklı olmadığı, bu nedenle bu iki davalı yönünden pasif husumet ehliyeti yokluğu nedeniyle davanın reddinin gerekeceği, bu durumda, vergilerden sorumlu olmayan mutemetin kendi adına vermiş olduğu teminat mektuplarının davalı yönetimden alınarak davacıya verilmesine, diğer davalılar yönünden davanın husumet nedeniyle reddine, karar vermiş; anılan karar YARGITAY 11. HUKUK DAİRESİ'nin 9.9.1996 günlü, E:1996/4890; K:1996/5496 sayılı kararıyla, ONANMIŞ ve kararın düzeltilmesi istemi de aynı Dairenin 5.12.1996 gün ve E:1996/8251, K:1996/8575 sayılı kararıyla reddedilmiş ve kesinleşmiştir.

Bunun üzerine Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığınca Uyuşmazlık Mahkemesine hitaplı dilekçe ile 3.2.2010 tarihinde İSTANBUL ASLİYE 7. TİCARET MAHKEMESİ'ne başvurulmuştur.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK; Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı adına İstanbul Muhakemat Müdürlüğü vekilince, teminat mektuplarının iadesi istemiyle ..... San. A.Ş. tarafından açılan davada İstanbul Asliye 7. Ticaret Mahkemesinin 19.12.1995 günlü, E:1994/1155; K:1995/1461 sayılı kararıyla istemin kabulüne karar verildiği, bu kararın kesinleştiği; aynı konuda, aynı taraflar arasında açılan davanın, İstanbul 2. Vergi Mahkemesinin 8.5.1998 günlü, E:1998/261, K:1998/663 sayılı kararıyla reddedildiği ve bu kararın da kesinleştiği; kararlardaki uyuşmazlık nedeniyle hakkın yerine getirilemediği; bu nedenle İstanbul 2. Vergi Mahkemesi ile İstanbul Asliye 7. Ticaret Mahkemesi kararları arasında doğduğu öne sürülen HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE karar verilmesi istemiyle Uyuşmazlık Mahkemesine başvuruda bulunulmuştur.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI: ..... Ticaret ve Sanayi A.Ş. tarafından, mutemet sıfatıyla teşvik belgesine dayanılarak Haydarpaşa Giriş Gümrük Müdürlüğünce yapılan ithalat sırasında mutemet firmaca gümrük idaresine verilen banka teminat mektuplarının iadesi istemiyle Gümrük Müsteşarlığı adına İstanbul Muhakemat Müdürlüğü, Yapı ve Kredi Bankası A.Ş ve Egebank A.Ş. Elmadağ Şubesine karşı açılan davada, davanın kabulü ve 23 adet teminat mektubunun iadesine ilişkin olarak verilen ve Yargıtay 11'inci Hukuk Dairesinin 9.9.1996 gün ve E:1996/4890, K:1996/5496 sayılı kararı ile onanan İstanbul 7'nci Asliye Ticaret Mahkemesinin 19.12.1995 gün ve E:1994/1155, K:1995/1461 sayılı kararı ile davacı şirketin Haydarpaşa Giriş Gümrük Müdürlüğüne sözkonusu banka teminat mektuplarının iadesi istemiyle yaptığı başvurunun reddine dair işlemin iptali istemiyle açılan davanın reddine ilişkin

olarak İstanbul İkinci Vergi Mahkemesince verilen ve Danıştay Yedinci Dairesinin 12.5.1999 gün ve E:1998/2638, K:1999/1987 sayılı kararı ile onanan 18.5.1998 gün ve E:1998/261, K:1998/663 sayılı kararı arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin istenildiği idari ve adli yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesinin gerektiği 2247 sayılı Yasanın 24'üncü maddesine göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için, idari, adli veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan iki ayrı kararın bulunması ve bu kararlar arasında çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının aranmadığı, hüküm uyuşmazlığına konu edilen kararlardan İstanbul 7'nci Asliye Ticaret Mahkemesi kararı ile, ... Ticaret ve Sanayi A.Ş. tarafından mutemet firma sıfatıyla ithal edilen demirlerden dolayı gümrük vergileri nedeniyle sorumlu tutulamayacağı, bu vergilerin sorumlu olan fiilen ithalat yapan şirketten aranması gerektiği gerekçesine dayalı olarak 23 adet teminat mektubunun iadesine karar verildiği, İstanbul İkinci Vergi Mahkemesi kararı ise, davacı şirket tarafından mutemet sıfatı ile teşvik belgelerine dayalı olarak ithal edilen eşyalara ait katma değer vergilerinin, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu ile aynı Kanunun uygulanmasına ilişkin 9 ve 24 seri numaralı Genel Tebliğler ile getirilen düzenlemelere dayanılan ve katma değer vergisi ile ilgili mutemet veya bu firmayı mutemet tayin eden firmanın yükümlülüklerinin yerine getirilmesinden sonra söz konusu teminat mektuplarının iadesi gerektiği gerekçesiyle davanın reddine ilişkin bir karar olduğu, bu açıklamalara göre; adli ve idari yargı mercileri tarafından esasa ilişkin olarak verilip kesinleşen aynı konu ve sebebe dayalı davacısı aynı olan sözkonusu kararlar arasında çelişki olduğu gibi, bu çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesi de olanaksız bulunduğundan; olayda, 2247 sayılı Yasanın 24'üncü maddesinde öngörülen anlamda hüküm uyuşmazlığının varlığının kabulünün gerektiği, anılan uyuşmazlığın ne yolda çözümleneceğine gelince; 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun olay tarihinde yürürlükte olan 46'ncı maddesinin 6'ncı fıkrasında; Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından verilen teşvik belgesinde gösterilen yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gereken katma değer vergisinin bu verginin fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar erteleneceği; bu ertelemede, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun süre ve tecil faizi ile ilgili hükümlerinin uygulanmayacağı; şu kadarki, yatırımın teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmesi halinde, ertelenen verginin tahakkuk ettiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48'inci maddesine göre tespit olunan ilgili yıllar için geçerli tecil faizlerinin% 50 zamlı uygulanmak suretiyle tahsil edileceği ve erteleme süresince zamanaşımı işlemeyeceğinin öngörüldüğü, dosyanın incelenmesinden; mutemet ..... Ticaret ve Sanayi A.Ş. tarafından çeşitli yatırımcı firmalara ait yatırım teşvik belgeleri kapsamında yapılan ithalatlar nedeniyle ödenmesi gereken katma değer vergilerinin tahakkuk ettirilmelerinden sonra bu verginin fiilen indirilmelerinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelendiğinin ve ertelenen katma değer vergisi tutarları kadar banka teminat mektuplarının yükümlü mutemet firmadan alındığının anlaşılması ve teminatın çözülmesinin, yatırımcı firmanın vergiye tabi işlemleri nedeniyle vergi dairesine ödediği katma değer vergisi toplamının, ertelenen vergi miktarına ulaşmasına bağlı olması karşısında; teminatın iadesi için, teminatı verenin mutemet veya ithalatçı firma olduğuna bakılmaksızın, bu koşulun gerçekleşmiş olmasının aranması gerektiği, oysa, olayda, davacı şirketin yasada öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmediği, dolayısıyla; davanın, Vergi Mahkemesince karara bağlandığı biçimde çözümünün isabetli olduğu, bu kararla çelişen adli yargı kararının kaldırılması gerektiği, açıklanan nedenle, İstanbul 7'nci Asliye Ticaret Mahkemesinin kesinleşen 19.12.1995 gün ve E:1994/1155, K:1995/1461 sayılı davanın kabulü yolundaki kararının kaldırılması ve dava hakkında, İstanbul İkinci Vergi Mahkemesinin kararı doğrultusunda hüküm kurulmasının gerektiği yolunda yazılı düşünce verilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI: Hüküm uyuşmazlığının İstanbul 2. Vergi Mahkemesinin 18.5.1998 gün ve 1998/261 Esas, 1998/663 sayılı kararı ile İstanbul 7. Ticaret Mahkemesinin 19.12.1995 gün ve 1994/1155 Esas, 1996/1461 sayılı kararı arasında oluştuğu ileri sürülerek müracaatın yapıldığı, İstanbul 2. Vergi Mahkemesinin 1998/261 Esas sayılı dava dosyasının yapılan incelemesinde: davacı ..... Ticaret ve Sanayi A.Ş. vekili tarafından Haydarpaşa Giriş Gümrük Müdürlüğüne karşı açılan davada, yatırım teşvik belgesi kapsamında ithal edilen eşyaya ait katma değer vergisinin 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 46. maddesinin 6. fıkrası hükmü gereğince ertelenmesi için mutemet firma sıfatıyla yükümlü tarafından verilen banka teminat mektuplarının iadesi isteminin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle davanın açıldığı ve yapılan yargılama sonucunda; mutemet davacı şirket tarafından çeşitli yatırımcı firmalara ait yatırım teşvik belgeleri kapsamında yapılan ithalatlar nedeniyle katma değer vergilerinin tahakkuk ettirildikten sonra bu verginin fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelendiği ve ertelenen katma değer vergisi tutarı kadar banka teminat mektuplarının yükümlü mutemet firmadan alındığı, teminatın· çözülebilmesi bakımından kanunen yerine getirilmesi gereken koşulun "yatırımcı firmanın vergiye tabi işlemleri nedeniyle vergi dairesine ödediği KDV toplamının, ertelenen vergi miktarına ulaşması olduğu", bu nedenle teminat verenin mutemet veya yatırımcı firma olduğuna bakılmaksızın kanunen öngörülen koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin aranması gerektiğinden, 5.3.1998, 13.4.1998 tarih ve 1990/260-261 sayılı ara kararları ile davalı Haydarpaşa Giriş Gümrük Müdürlüğünden yatırımcı firmanın vergiye tabi işlemleri nedeniyle vergi dairesine ödediği KDV toplamının ertelenen vergi miktarına ulaşıp ulaşmadığı ve ilgili belgelerin gümrük idaresine ibraz edilip edilmediği hususundaki ara karara verilen 14.5.1998 gün ve 85/1-(G. Eks.)-5541 sayılı yazıda "davacı firmanın mutemet firma olarak gümrükte işlem gören ve sahteliği tespit edilen yatırım teşvik belgelerinden kaynaklanan KDV ertelenmesi ile ilgili olarak erteleme tarihinden sonra gerek anılan firmalar gerek yatırımcı firmalar tarafından KDV toplamının ertelenen vergi miktarına ulaştığını belgeleyecek ilgili vergi dairesinden herhangi bir belge ibraz edilmediği dosyanın tetkikinden anlaşılmıştır..." şeklinde alınan cevap üzerine dava konusu olan teminatın çözülebilmesi için kanunen yerine getirilmesi gereken koşullar gerçekleşmediğinden mutemet firma tarafından verilen teminat mektuplarının iade edilmesinin mümkün olmadığı sonucuna ulaşılarak davanın reddine karar verildiği ve kararın temyiz incelemesi sonucunda Danıştay 7. Dairenin 12.05.1999 tarih ve 1998/2638 Esas, 1999/1987 sayılı kararı ile uyuşmazlığın yatırım teşvik belgesi kapsamında ithal edilen eşyaya ait katma değer vergisinin 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 46'nci maddesinin 6'ncı fıkrası hükmü gereğince ertelenmesi için mutemet sıfatıyla davacı tarafından verilen banka teminat mektuplarının iadesi isteminin reddine ilişkin işlemin iptali isteminden doğmuş bulunduğu belirtildikten sonra, yerel mahkeme kararının onanmasına karar verilmiş ve karar düzeltme talebinin de reddi üzerine söz konusu kararın 5.1.2010 tarihinde kesinleştiği, İstanbul 7. Asliye Ticaret Mahkemesinin 1994/1155 Esas sayılı dava dosyasında: Davacı ..... Ticaret ve Sanayi A.Ş. vekili tarafından davalılar T.C. Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı adına İstanbul Muhakemat Müdürlüğü, Yapı Kredi Bankası A.Ş. ile Egebank A.Ş. aleyhine açılan davada, davacı şirketin mutemet sıfatı ile ithal ettiği demirler için davalı Gümrük İdaresine Yapı ve Kredi Bankası Sultanhamam ve Aşirefendi şubeleri ile Egebank A.Ş.'nin Elmadağ şubesindeki kendi hesaplarından toplam 435.679.760 TL değerli 23 adet teminat mektuplarının davalı Gümrük İdaresine verildiğini davalı gümrük idaresinin davacının mutemet sıfatı ile yaptığı bu ithalatın teşvikli olduğu ve teşviklerin sahte olduğunun ithalattan sonra ortaya çıktığını ileri sürerek mutemet olan davacıya gümrük vergilerinden dolayı 23 adet ödeme emri gönderdiği ve her bir ödeme emri hakkında İstanbul 2 numaralı vergi mahkemesinde 1990/455 ile 1990/474 arasındaki numaraları içeren 23 adet dava açıldığını ve davacının vergi mükellefi olmaması sebebiyle hakkında düzenlenen ödeme emirlerinin iptal edildiğini ve bu suretle davacının bir vergi borcu olmadığının kesin olarak ortaya çıktığını ve davacının verdiği 23 adet teminat mektubunun davalı idarede sebepsiz ve karşılıksız olarak kaldığı, davacının hiçbir gümrük borcu olmadığı halde bu mektupların iade edilmediği, ayrıca paraya çevrileceğinin ısrarla beyan edildiğini ileri sürerek davalı idarece Danıştay nezdinde yapılan temyiz başvurusunun da tashihi karar başvurusunun da reddedildiğini ve haklarında kesin hüküm hasıl olduğunu mutemet olan davacı hakkında hiçbir cezai işlemde bulunmadığını yargı kararlarının herkes gibi davalı idareyi de bağlayacağı kuşkusuz olduğuna göre teminat mektuplarının iade edilmemesinin sadece taciz olduğunu, ayrıca davalı idarenin gönderdiği 5.8.1994 tarihli yazı ile mektupların paraya çevrilmesinin isteyeceğini bildirdiğini bu durumun davacının ticari hayatını sona erdirenini bildirerek 435.679.760 TL bedelli 23 adet teminat mektubunu davalı idareden alınarak taraflarına verilmesi talep edilmiş ve yapılan yargılama sonucunda davacının ithalat işlemini mutemet sıfatı ile yaptığı ve gümrük vergilerinden sorumlu

olmadığı hususu dosyaya ibraz edilen idare mahkemesinin kesinleşmiş kararı ile sabit olduğu gibi davalı yetkilisi hakkında Cumhuriyet Savcılığınca takipsizlik kararı verildiği ve hakkında açılmış bir dava bulunmadığından davalı idarenin vergi nedeniyle alacağı varsa bunu fiilen ithalat yapan şirketten tahsil etmesi gerektiğinden vergilerden sorumlu olmayan mutemedin kendi adına vermiş olduğu teminat mektuplarının davalı idareden alınarak davacıya verilmesine gerektiği sonucunda ulaşarak davanın kabulüne karar verildiği, yapılan temyiz incelemesi sonucunda Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 9.9.1996 tarih ve 1996/4890 esas ve 1996/5496 sayılı kararı ile Mahkemece, toplanan kanıtlara göre, davacının ithalat işlemini mutemet sıfatıyla yaptığı, dosyaya ibraz edilen idare mahkemesinin kesinleşmiş kararına ve davacı idare yetkisi hakkında C.savcılığınca takipsizlik kararına göre gümrük vergilerinden sorumlu olmadığı, varsa vergi alacağının ithalatçı firmadan tahsili gerektiği gerekçesiyle davalı Muhakemat Müdürlüğü hakkındaki davanın kabulüne, diğer davalı bankalar açısından davanın pasif husumet yönünden reddine dair kararın onanmasına karar verilmiş ve tashihi karar talebinin reddi üzerine söz konusu kararın 5.12.1996 tarihinde kesinleştiği, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 2592 sayılı Kanun ile değişik 24. maddesinin birinci fıkrasında, "1nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir." hükmünün yer aldığı, hüküm uyuşmazlığına konu kararların, adli ve idari yargı mercileri tarafından esasa ilişkin olarak verilip kesinleştiği ve taraflarının aynı olduğu, İstanbul 2. Vergi Mahkemesi tarafından verilen kararın konusunun; "yatırım teşvik belgesi kapsamında ithal edilen eşyaya ait katma değer vergisinin 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 46. maddesinin 6. fıkrası hükmü gereğince ertelenmesi için mutemet firma sıfatıyla yükümlü tarafından verilen banka teminat mektuplarının iadesi isteminin reddine ilişkin işlemin iptali" olduğu, İstanbul 7. Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından verilen kararın konusunun; "davacının ithal ettiği demirler için davalı gümrük idaresine vermiş olduğu teminat mektuplarının davalı idarenin ithalatın teşvikli olduğu ve teşviklerin sahte bulunması iddiası ile davacıya gönderdiği gümrük vergilerinden kaynaklanan 23 adet ödeme emrinin açılan idari davalarda davacının vergi mükellefi olmaması nedeniyle reddedilip kesinleşmesine rağmen davacıya iade edilmemeleri ve 5.8.1994 tarihli yazı ile söz konusu teminat mektuplarının paraya çevrileceğinin bildirilmesi üzerine söz konusu teminat mektuplarının iade edilmesi" istemi olduğu uyuşmazlık konusu teminat mektuplarının davacı tarafa verilmesi hususunda adli ve idari yargı yerlerince verilen kararlar nedeniyle 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde ifade edilen hüküm uyuşmazlığının doğması için "kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin de olanaksız bulunması" hususunun söz konusu olduğu, dava konusu uyuşmazlığın cereyan ettiği tarihte yürürlükte olan 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 46'ncı maddesinin 6'ncı fıkrasında; Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından verilen teşvik belgesinde gösterilen yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gereken katma değer vergisinin bu verginin fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar erteleneceği; bu ertelemede, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un süre ve tecil faizi ile ilgili hükümlerinin uygulanmayacağı; şu kadar ki, yatırımın teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmesi halinde, ertelenen verginin tahakkuk ettiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 48'inci maddesine göre tespit olunan ilgili yıllar için geçerli tecil faizlerinin % 50 zamlı uygulanmak suretiyle tahsil edileceği ve erteleme süresince zamanaşımı işlemeyeceği hükmünün yer aldığı, uyuşmazlık konusu olayda, davacı mutemet ..... Ticaret tarafından çeşitli yatırımcı Firmalara ait yatırım teşvik belgeleri kapsamında yapılan ithalatlar nedeniyle ödenmesi gereken katma değer vergilerinin tahakkuk ettirilmelerinden sonra bu verginin fiilen indirilmelerinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelendiğinin ve ertelenen katma değer vergisi tutarları kadar banka teminat mektuplarının yükümlü mutemet firmadan alındığının anlaşılması ve teminatın çözülmesinin, yatırımcı firmanın vergiye tabi işlemleri nedeniyle vergi dairesine ödediği katma değer vergisi toplamının, ertelenen vergi miktarına ulaşmasına bağlı olması karşısında; teminatın iadesi için, teminatı verenin mutemet veya ithalatçı firma olduğuna bakılmaksızın, bu koşulun gerçekleşmiş olmasının aranması gerektiği, dava konusu uyuşmazlıkta, davacı şirketin yasada öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilmiş ve bu nedenle de İstanbul 2. Vergi Mahkemesi tarafından davacı şirket tarafından mutemet sıfatı ile teşvik belgelerine dayalı olarak ithal edilen eşyalara ait katma değer vergilerinin, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun uygulanmasına ilişkin 9 ve 24 seri numaralı Genel Tebliğler ile getirilen düzenlemelere dayanılan ve katma değer vergisi ile ilgili mutemet veya bu firmayı mutemet tayin eden firmanın yükümlülüklerinin yerine getirmesinden sonra söz konusu teminat mektuplarının iadesi gerektiği gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği, dolayısıyla, davanın İstanbul 2.Vergi Mahkemesince karara bağlandığı biçimde çözümü uygun olup, bu kararla çelişen adli yargı kararının kaldırılması gerektiği, açıklanan nedenle, İstanbul 7. Asliye Ticaret Mahkemesinin kesinleşen 19.12.1995 gün ve 1994/1155 esas, 1995/1461 sayılı kararının kaldırılması gerektiği yönünde düşünce verilmiştir.

USULE İLİŞKİN İNCELEME:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 21.5.2012 günlü toplantısında:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün 3.10.2011 günlü Görüşme ve Arakarar tutanağı ile konunun, İstanbul 2. Vergi Mahkemesinin 18.5.1998 günlü, E:1998/261, K:1998/663 sayılı kesinleşen kararı ile İstanbul 7. Asliye Ticaret Mahkemesinin 19.12.1995 günlü, E:1994/1155, K:1995/1461 sayılı kesinleşen kararı arasında, 2247 sayılı Yasanın 24. maddesinin öngördüğü biçimde doğduğu öne sürülen hüküm uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle, Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı vekili tarafından yapılan başvuru olduğu belirtildikten sonra incelemenin tamamlanması için,

K A R A R :

1- İstanbul 2. Vergi Mahkemesi ile İstanbul 7. Asliye Ticaret Mahkemesi kararları arasında 2247 sayılı yasanın 24. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği anlaşıldığından HÜKÜM UYUŞMAZLIĞI BULUNDUĞUNA;

2- 2247 sayılı Yasanın 25. maddesi hükümleri uyarınca,

a) İdari Yargılama Usulü Yasası gözetilerek Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe ve eklerinin 30 gün içinde yanıt verilmek üzere ..... Ticaret ve Sanayi A.Ş.'ne bildirilmesine, anılan Şirketçe verilen yanıtın karşı tarafa tebliği suretiyle dosyanın tekemmülünün sağlanmasına,

b) Usulü işlemler tamamlandıktan ve esas hakkındaki rapor yazıldıktan sonra Başkanlıkça belirlenecek günde işin esasının görüşülmesine, OY BİRLİĞİ İLE KARAR VERİLDİ denilmiştir.

Bunun üzerine, Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe ve ekleri karşı tarafa (..... Ticaret ve Sanayi A.Ş.'ne) tebliğ edilmiş, yasal süresi içerisinde cevap verilmemiştir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 24. maddesinin 2592 sayılı Kanunla değişik birinci fıkrasında, "1'inci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflardan en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir" hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden:

a) Ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş kararlar bulunmaktadır.

b) ..... Ticaret A.Ş. tarafından mutemet sıfatıyla gerçekleştirilen ithalat kapsamında Gümrük İdaresine verilen banka teminat mektupları ile ilgili olarak her iki yargı yerinde görülen davada konu aynı olduğu gibi, dava nedeni ve taraflar da aynıdır.

c) Her iki karar da derecattan geçerek kesinleşmiştir.

d) Söz konusu kararlarda davanın esası hükme bağlanmıştır.

e) VERGİ MAHKEMESİ'nce; Davacı şirket tarafından mutemet sıfatıyla teşvik belgelerine dayalı olarak ithal edilen eşyaya ait katma değer vergilerinin 3065 sayılı Yasa ve bu Yasanın uygulanmasına ilişkin 9 ve 24 seri numaralı Genel Tebliğler ile getirilen düzenlemelere dayanılan ve katma değer vergisi ile ilgili mutemet veya bu firmayı mutemet tayin eden firmanın yükümlülüklerinin yerine getirilmesinden sonra söz konusu teminat mektuplarının iadesi gerektiği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesine karşılık; ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ'nce davacı şirket tarafından mutemet firma olarak vergiden muaf eşyanın ithaline dayanak oluşturan teşvik belgeleri ile listelerinin sahteliğinden mutemet firmaya bir kusur yüklenemeyeceğine göre, belgelerin sahteliğinin Mahkemece araştırılmasının sonuca etkili olamayacağı, ödeme emirlerinin de Vergi Mahkemesinin kesinleşmiş ilamları ile iptal edilmiş bulunduğu, varsa vergi alacağının ithalatçı firmadan alınmasının gerekmesi karşısında, davalı yönetim yönünden dosyanın kabulüne, davalılar Yapı ve Kredi Bankası ve Egebank'ın ise davacı lehine teminat mektupları vermeleri nedeniyle davanın bunlara yöneltilmesi mümkün görülmediğinden bunlar yönünden davanın reddine, karar verilmiş olup; adli yargı kararı ile teminat mektuplarının iadesi yolunda verilen hükmün idari yargı yerince verilen iade isteminin reddi yolundaki karar nedeni ile infaz edilebilme olanağının kalmadığı anlaşılmaktadır.

Belirtilen nedenlerle, İstanbul 2. Vergi Mahkemesi ile İstanbul 7. Asliye Ticaret Mahkemesi kararları arasında, 2247 sayıl Yasanın 24.maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği; verilen kararlar arasında HÜKÜM UYUŞMAZLIĞI BULUNDUĞUNA OY BİRLİĞİ İLE karar verilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Başvuru dilekçesi ve ekleri, uyuşmazlığa konu edilen kararlara ilişkin adli yargı dava dosyası ile imha edilen idari yargı dosyasının kesinleşmiş karar örnekleri, ilgili Başsavcıların düşünce yazıları, dayanılan Yasa ve Yönetmelik kuralları ile Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın hazırladığı rapor okunup incelendikten; ilgili Başsavcılarca gönderilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın yazılı düşünceler doğrultusundaki açıklamaları da dinlendikten sonra 2247 sayılı Yasanın 25.maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Uyuşmazlık, ... Ticaret A.Ş. tarafından mutemet sıfatıyla gerçekleştirilen ithalat kapsamında Gümrük İdaresine verilen banka teminat mektuplarının iadesi isteminden kaynaklanmıştır.

15.12.1984 günlü ve 18606 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren olay tarihinde yürürlükte olan 3099 sayılı, 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanunun 4.maddesi ile 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 46.maddesine 6.fıkra eklenmiştir, bu fıkra uyarınca;

"Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından verilen teşvik belgelerinde gösterilen yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gereken Katma Değer Vergisi, bu verginin fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenir. Bu ertelemede 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un süre ve tecil faizi ile ilgili hükümleri uygulanmaz şu kadar ki yatırımın teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde ertelenen vergi, tahakkuk ettiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 nci maddesine göre tespit olunan ilgili yıllar için geçerli tecil faizleri %50 zamlı uygulanmak suretiyle tahsil edilir. Erteleme süresince zaman aşımı işlemez" hükmüne yer verilmiştir.

31.12.1984 gün ve 18622 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 9 seri nolu Katma Değer Vergisi Genel Tebliğinin 3. maddesinde, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından verilen Teşvik Belgesine bağlanan yatırımlarda kullanılacak yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gereken katma değer vergisinin göreceği işlemlerin;

a bendinde, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından verilen Teşvik Belgelerinde kayıtlı yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gereken katma değer vergisinin, 3065 sayılı Kanunun ilgili hükümleri gereğince Gümrük İdareleri tarafından tarh ve tahakkuk ettirilerek, bu verginin fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar erteleneceği,

b bendinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48. maddesinde; amme borcunun vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut haczolunmuş malların paraya çevrilmesi amme borçlusunu çok zor duruma düşürecekse, borçlu tarafından yazı ile istenmiş ve teminat gösterilmiş olmak şartıyla, alacaklı amme idaresince veya yetkili kılacağı makamlarca amme alacağının iki yılı geçmemek üzere ve faiz alınarak tecil olunabileceğinin hükme bağlandığı,

Teşvik Belgesine bağlanan yatırımlarda kullanılacak yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gereken katma değer vergisinin ertelenebilmesi için, bu yatırım mallarını ithal edecek yatırımcının Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından verilen Teşvik Belgesi ile ithal edilecek yatırım mallarını gösteren çeki listesinin birer örneğinin gümrük idaresine ibrazının yeterli olacağı, bu durumda, 6183 sayılı Kanunun 48. maddesinde belirtilen sürenin dikkate alınmayacağı ve ertelenen katma değer vergisine tecil faizi uygulanmayacağı ancak aynı madde hükmüne göre, ithal edilen yatırım malları dolayısıyla ertelenen katma değer vergisi miktarı kadar teminat alınacağı,

c bendinde, mükelleflerce, yatırımın gerçekleştiği tarihten sonra mal teslimleri ve hizmet ifaları dolayısıyla vergi dairesine beyan edilip ödenen katma değer vergisi toplamı, yatırım mallarının ithalinde ertelenen katma değer vergisi toplamı, yatırım mallarının ithalinde ertelenen katma değer vergisi toplamına ulaştığında, söz konusu tecil tutarında katma değer vergisi ödendiğine dair vergi dairesinden alınacak bir yazı ile Gümrük İdaresine ibraz edileceği ve Gümrük İdaresince de daha önce yatırım mallarının ithalinde ertelenen katma değer vergisinin terkin edileceği, terkin edilen vergi ödenmediği için hiçbir şekilde indirim konusu yapılmayacağı ve gider kaydedilemeyeceği,

d bendinde, Yatırımın Teşvik Belgelerinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde, Gümrük İdarelerince, ertelenen vergi tahakkuk ettirildiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48.maddesine göre ilgili yıllar için geçerli olan tecil faizleri %50 zamlı uygulanmak suretiyle tahsil edileceği erteleme süresince zamanaşımının işlemeyeceği şeklinde düzenlendiği,

22.11.1986 gün ve 19289 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan 24 Seri Nolu Katma Değer Vergisi Genel Tebliğinin "Mutemet Eliyle İthalat" başlıklı F bölümünde,

"…Bilindiği üzere 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 1/2 nci maddesi gereğince, her türlü mal ve hizmet ithali katma değer vergisine tabi bulunmaktadır.

Aynı Kanunun 46'ncı maddesine 3099 sayılı Kanunla eklenen 6'ncı fıkra hükmü uyarınca Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından teşvik belgesine bağlanan yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gereken katma değer vergisi tarh ve tahakkuk ettirilerek bu verginin fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenmekte ve ertelenen katma değer vergisi kadar teminat alınmaktadır. Yatırımın gerçekleşmesinden sonra, mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanıp beyan edilerek ödenen katma değer vergisi toplamı yatırım mallarının ithalinde ertelenen katma değer vergisi toplamına ulaştığında vergi dairesinden alınacak bir yazı Gümrük İdaresine ibraz edilerek teminat çözülmektedir.

26.12.1985 tarih ve 18970 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İthalat Yönetmeliğinin 16 ncı maddesi hükmü gereğince Teşvik Belgesine bağlı olarak mutemet eliyle yapılan ithalatta yukarıda belirtilen Kanun hükmünün uygulanmasında aşağıdaki şekilde hareket edilmesi gerekmektedir.

Bilindiği gibi, ithalatın mutemet eliyle yapılması durumunda vekalet akdine benzer bir durum söz konusu olup; mutemet, ithalatçının vekili gibi ithalat işlemlerini takip etmesine rağmen, ithal edilen malın mülkiyeti kendisine geçmemekte malın mülkiyeti asıl ithalatçıya ait bulunmaktadır.

Buna göre ithalatın yukarıda belirtildiği şekilde mutemet eliyle yapılması halinde, Gümrük Giriş beyannamesi adına tescil edilen mutemet firmanın veya bu firmaya mutemet tayin eden firmanın mutemet firma lehine teminat vermesi mümkün bulunmaktadır. Söz konusu teminat, yatırımın gerçekleştirilmesinden sonra, ithalatçı firmanın vergiye tabi işlemleri dolayısıyla vergi dairesine beyan edip ödediği katma değer vergisi tutarının, ithalat sırasında ertelenen vergi miktarına ulaşması sonucu, ilgili vergi dairesinden alınacak yazının gümrük idaresine ibrazı ile çözümlenecektir.

Diğer taraftan mutemet firmanın, bu ithalat işlemi için yaptığı aracılık işlemi nedeniyle elde ettiği komisyonculuk geliri katma değer vergisi kapsamında vergilendirilecektir." denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, İstanbul Deniz Nakliyatı A.Ş. adına Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Teşvik ve Uygulama Başkanlığı'nca 22.9.1986 günlü ve 15698 belge nolu Yatırım Teşvik Belgesi ve Yatırım İndirimi Belgesi düzenlendiği, bu belgenin içeriğinde Yatırım ile ilgili Gümrük Muafiyeti, Yatırım İndirimi, Döviz Tahsisi, Vergi – Resim Harç İstisnası gibi teşvik tedbirlerinin bu belgede öngörülen değer ve şartlar esas olmak üzere Bakanlar Kurulu Kararnamesi ve Tebliğler gereği herhangi bir uygulama belgesi aranmaksızın ilgili kuruluşlar tarafından tatbik edileceğinin belirtildiği; 20.10.1987 tarihli protokol ile İstanbul Deniz Nakliyatı A.Ş. firmasının yapacağı 1315 ton Profil'in ithal işlemini yaptırmak üzere ..... Ticaret ve Sanayi A.Ş.'nin mutemet tayin ettiği; ..... Ticaret ve Sanayi A.Ş.'ni yatırım malı ithal eden mükelleflerin bu malların ithali sırasında ödemeleri gereken KDV için teminat mektubu verdiği; Maliye ve Gümrük Bakanlığının 10.10.1988 günlü 141-3608 sayılı yazısı ile, yapılan soruşturma nedeniyle Yatırım Teşvik Belgesi ve çeki listelerinin sahte düzenlendiğinin tespit edildiğinden bahisle ..... Ticaret ve Sanayi A.Ş.'ince vergi ve resimler toplamının noksan ödendiğinin anlaşıldığı; noksan alınan vergi ve resimlerin ödenmesi gerektiğinin bildirildiği; ..... Ticaret ve Sanayi A.Ş. tarafından muhtelif ithalatçılar adına mutemet sıfatıyla yapılan ithalata ilişkin vergilerin esas ithalatçılardan tahsil edilememesi, teşvik belgeleri ile çeki listelerinin sahte olduklarının tespiti üzerine, Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığınca, ithal sırasında ödenmeyen gümrük vergi ve resimlerinin ithalatı mutemet sıfatıyla gerçekleştiren İltaş A.Ş.'den tahsili amacıyla ödeme emirleri düzenlendiği; İltaş A.Ş.'nin ödeme emirlerinin iptali istemiyle açtığı davaların, İstanbul 2. Vergi Mahkemesinde iptalle sonuçlandığı ve Danıştay incelenmesinden geçerek onandığı; ..... Ticaret ve Sanayi A.Ş. vekilince, ithalat sırasında verilen KDV'ne ilişkin teminat mektuplarının iade edilmediği; ödeme emirlerinin iptal edilmesi nedeniyle teminat mektuplarının da iade edilmesi gerektiği öne sürülerek çeşitli tarihlerde Haydarpaşa Gümrük Müdürlüğüne başvuruda bulunulduğu; Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı, Haydarpaşa Giriş Gümrük Müdürlüğünün 5.8.1994 günlü ve 9113 sayılı yazısı ile itirazlarının kabulünün mümkün olmadığı; alacakların derhal ödenmesi gerektiği aksi halde uhdelerinde bulunan teminatların irada intikali ile yeterli olmayan kısmının da haczen tahsili cihetine gidileceğinin bildirilmesi üzerine uyuşmazlık doğduğu anlaşılmıştır.

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinden, katma değer vergisi yatırım malları dolayısıyla tahakkuk etmekte ve teminatın verilmesi şartıyla fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenebilmekte ve teminat ister mutemet firma isterse yatırımcı firma tarafından verilmiş olsun katma değer vergisi ancak teminat karşılığı ertelenebilmektedir.

Teminatın çözülmesi ise yatırımcı firmanın vergiye tabi işlemleri nedeniyle vergi dairesine ödediği KDV toplamının ertelenen vergi miktarına ulaşması koşuluna bağlıdır.

Diğer yandan, düzenlenen Yatırım Belgesinde katma değer vergisi ile ilgili bir düzenlemeye yer verilmediği gibi, verilen teminat mektubunun Katma Değer Vergisinin ertelenmesine ilişkin olduğu dolayısıyla, KDV toplamının ertelenen vergi miktarına ulaştığına ilişkin bir belgenin de dosyaya sunulmadığı açıktır.

Bu durumda teminatı verenin mutemet veya yatırımcı firma olduğuna bakılmaksızın öngörülen koşulun gerçekleşip gerçekleşmediğinin aranması gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Katma Değer Vergisi toplamının ertelenen vergi miktarına ulaştığını belgeleyecek ilgili vergi dairesinden herhangi bir belge ibraz edilmediği nedeniyle teminatın çözülebilmesi için kanunen yerine getirilmesi gereken koşullar gerçekleşmediğinden mutemet firma tarafından verilen teminat mektuplarının iade edilmesinin mümkün olmadığı gerekçesiyle davanın reddi yolunda verilen ve kesinleşen İSTANBUL 2. VERGİ MAHKEMESİ kararı hukuk ve usule uygun bulunmuştur.

Belirtilen durum karşısında İSTANBUL ASLİYE 7. TİCARET MAHKEMESİ'nin 19.12.1995 gün ve E:1994/1155, K:1995/1461 sayılı kesinleşen kararının kaldırılmak suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesi gerekmiştir.

KARAR:

1- Teminat mektubunun iadesi istemiyle İSTANBUL ASLİYE 7.TİCARET MAHKEMESİ'nde açılan davada, davacının ithalat işlemini mutemet sıfatıyla yaptığı ve gümrük vergilerinden dolayı sorumlu olmadığı hususunun dosyaya ibraz edilen idare mahkemesinin kesinleşen kararı ile sabit olduğu gibi, davalı yetkilisi hakkında C. Savcılığınca takipsizlik kararı verilmiş ve hakkında açılmış dava

bulunmadığından davalı idarenin vergi nedeniyle alacağı varsa bunu fiilen ithalat yapan şirketten tahsil etmesi gerektiğinden vergilerden sorumlu olmayan mutemedin kendi adına vermiş bulunduğu teminat mektuplarının davalı idareden alınarak davacıya verilmesi gerektiği yönünde verilen 19.12.1995 gün ve E:1994/1155, K:1995/1461 sayılı kararın KALDIRILMASINA,

2- Hukuk ve usule uygun bulunan İSTANBUL 2. VERGİ MAHKEMESİ'nin 18.5.1998 gün ve E:1998/261, K:1998/663 sayılı kararının BENİMSENMESİNE,

Bu suretle HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE, 21.5.2012 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.